

HYBRIDISTRATEGIAN TOIMINTASUUNNITELMAN PÄIVITYKSEN MUKAISET TOIMENPIDESUOSITUKSET EPIDEMIAN LEVIÄMISEN ESTÄMISEKSI

Sosiaali- ja terveysministeriö on valtioneuvoston periaatepäätöksen puoltamana tehnyt 10.5.2021 päätöksen toimenpidetasojen käytöstä luopumisesta. Toimenpidetasoista luopumisen myötä sosiaali- ja terveysministeriö on päivittänyt hybridistrategian toimintasuunnitelman ja siihen liittyvät epidemiavaiheisiin liitetyt suositukset. Epidemiatilanne ja rokotusten eteneminen edellyttävät, että toimintasuunnitelmaa tarkistetaan epidemian vaihekuvauksia ja niihin liitettyjä suosituksia koskevalta sisällöltään kesän ja syksyn 2021 aikana. Ensimmäiset tarkasteluajankohdat ovat kesäkuun 24. päivään mennessä ja seuraavan kerran elokuun alkupuolella. Kunkin tarkistuksen sisältö ja sen voimassaolo vahvistetaan erikseen.

Tällä kirjeellä annetaan ohjaus päivitetyn hybridistrategian toimintasuunnitelman mukaisista toimenpidesuosituksista epidemiavaiheittain. Kirjeellä annetaan ohjaus 30.6.2021 saakka.

Kirjeessä käsitellyt suositukset perustuvat 27.5.2021 päivitettyyn hybridistrategian toimintasuunnitelmaan ja muodostavat ne kullekin epidemiavaiheelle hahmotetut toimenpidekokonaisuudet, joilla alueen viranomaiset voivat hillitä epidemiaa.

Alueellisilla ja paikallisilla viranomaisilla on ensisijainen vastuu seurata alueensa epidemiologista kehitystä ja tehdä sen mukaiset päätökset oikea-aikaisesti sekä riittävän ennakoivina ja laaja-alaisina. Ministeriön suositukset eivät ole oikeudellisesti sitovia. Laissa erikseen säädettyjä soveltamisedellytyksiä tulee aina noudattaa.

Tartuntatautien torjunta on valtakunnan lainsäädäntövallan alaa myös Ahvenanmaalla, mutta itsehallintolain 30 §:n 9 kohdan nojalla maakunta huolehtii tartuntatautien torjuntaan liittyvistä tehtävistä Ahvenanmaalla.

Ministeriön suositukset leviämisvaiheen alueille

Epidemian leviämisvaiheessa oleville alueille sosiaali- ja terveysministeriö suosittelee seuraavaa toimenpidekokonaisuutta:

- Suositus laajasta etätyöstä sekä kasvomaskien käytöstä väestölle ja työnantajille (vastuu: STM, VM, THL, kunnat)
- Suositukset väestölle sekä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajille riskiryhmien tehostetuksi suojaamiseksi (vastuu: kunnat)
- Tartuntatautilain 58 §:n mukaiset päätökset, joilla sisä- ja ulkotiloissa järjestettävät yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset kielletään. Sisätiloissa voidaan kuitenkin järjestää yleisötilaisuuksia ja yleisiä kokouksia, joihin osallistuu enintään 10 henkilöä¹ ja alueellisesti

¹ Siltä osin kuin suosituksissa on kyse leviämisvaiheen yleisötilaisuuksien rajoittamisesta sisätiloissa, toimintasuunnitelmassa annetut suositukset perustuvat aiemmin voimassa olleen suunnitelman

rajatuissa ulkotiloissa 50 henkilöä edellyttäen, että asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien on tosiasiallisesti mahdollista välttää lähikontakti toisiinsa noudattaen OKM:n ja THL:n antamaa ohjetta. (vastuu: kunta/aluehallintovirasto alueellaan).

Yhteisyleisömäärää koskevista rajoista voidaan ulkotiloissa poiketa eriyttämisjärjestelyin. Tämä edellyttää, että

- i. tiloissa on käytettävissä useita katsomolohkoja tai yleisölle tarkoitettuja rajattavissa olevia alueita
- ii. tilaisuuteen osallistuva yleisö voidaan sijoittaa omille istumapaikoille tai omille alueille ulkotiloissa enintään 50 henkilön erillisiin katsomolohkoihin tai yleisölle tarkoitettuihin alueisiin, ja
- iii. niissä kussakin turvallisuus voidaan varmistaa noudattamalla THL:n ja OKM:n antamaa ohjeistusta.

Lisäksi käytössä olevien lohkojen välille on järjestettävä selkeä suojavyöhyke. Jokaiselle lohkolle tulee olla omat kulkureitit, palvelut (kuten mahdolliset tarjoilupalvelut ja saniteettitilat) sekä tapahtumahenkilökunta.

- Suositus, jonka mukaan yksityistilaisuuksissa noudatetaan vastaavia omaehtoisia rajoituksia kuin yleisötilaisuuksissa ja yleisissä kokouksissa.
- Suositukset ja edellytysten täyttyessä tartuntatautilain 58 d §:n mukaiset päätökset, joiden mukaan julkisten ja yksityisten yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettujen tilojen käyttö järjestetään siten, että asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien sekä seurueiden on tosiasiallisesti mahdollista välttää lähikontakti toisiinsa (vastuu: kunnat/aluehallintovirasto alueellaan). Päätökset kohdistuvat sisätiloihin, joita käytetään yli 10 asiakkaan tai osallistujan samanaikaiseen oleskeluun sekä alueellisesti tai toiminnallisesti rajattuihin ulkotiloihin, joita käytetään samanaikaisesti yli 50 asiakkaalle tai osallistujalle suunnattuun tarkoitukseen.
- Suositukset, joiden mukaan liikunta- ja urheilutoimintaan sekä hivi- ja virkistystoimintaan käytettävien korkean tartuntariskin julkisten sisätilojen käyttö keskeytetään tilapäisesti kokonaan aikuisten ja nuorten osalta. Nuorten osalta suositus koskee tilanteita, joissa OKM:n turvallisen harrastustoiminnan ohjetta ei voida noudattaa. Mikäli tartuntatautilain 58 g §:n soveltamisedellytykset täyttyvät, voidaan korkean tartuntariskin julkisten sisä- ja ulkotilojen käyttö aikuisten osalta keskeyttää päätöksellä tilapäisesti kokonaan.
- Ryhmäharrastustoimintaa koskevat edellä mainittu tilojen turvalliseen käyttöön liittyvät suositukset lähikontaktien tosiasiallisesta välttämistä. Mikäli tartuntatautilain 58 d §:n ja 58 g §:n soveltamisedellytykset täyttyvät, voidaan ryhmäharrastustoiminnassa käytettävien tilojen käytölle asettaa päätöksellä samat velvoitteet tai tilojen käyttö keskeyttää. (vastuu: kunnat/aluehallintovirasto alueellaan).

sisältöön. Suosituksen sisältö tullaan tarkastelemaan kesäkuun alkupuolella erityisesti tältä osin erikseen ja suhteessa muihin rajoitustoimenpiteisiin, joiden alaan sisältyy vastaavia terveysturvallisuuden turvaamisen uusia mahdollisuuksia. Tässä tarkastelussa huomioidaan myös epidemiatilanteen hidastumisen seurannasta saatavat tiedot sekä tarkennetut vaikutusarviot.

- Korkeakouluja ja toisen asteen oppilaitoksia koskevat edellä mainitut tilojen turvalliseen käyttöön liittyvät suositukset lähikontaktien tosiasiallisesta välttämisestä. Mikäli tartuntatautilain 58 d §:n soveltamisedellytykset täyttyvät, oppilaitoksille voidaan asettaa tartuntatautilain 58 §:n mukaisella päätöksellä samat velvoitteet (vastuu: kunnat/aluehallintovirasto alueellaan).
- Suositukset ja edellytysten täyttyessä tartuntatautilain 58 f §:n mukaiset päätökset matkustajamäärän väliaikaisesta rajoittamisesta liikennevälineissä. (vastuu: kunnat/liikenne- ja viestintävirasto)

Ministeriön suositukset kiihtymisvaiheen alueille

Epidemian kiihtymisvaiheessa oleville alueille sosiaali- ja terveysministeriö suosittelee seuraavaa toimenpidekokonaisuutta:

- Suositukset kasvomaskin käytöstä sekä etätyöstä, ellei sitä ole jo valtakunnan tasolla (vastuu: STM, VM, THL, kunnat)
- Suositukset väestölle sekä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajille riskiryhmien tehostetuksi suojaamiseksi (vastuu: kunnat)
- Tartuntatautilain 58 §:n mukaiset päätökset, joilla yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset veloitetaan järjestämään siten, että asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien on tosiasiallisesti mahdollista välttää lähikontakti toisiinsa noudattaen OKM:n ja THL:n antamaa ohjetta (vastuu: kunta/aluehallintovirasto alueellaan). Päätökset kohdistuvat sisätiloihin, joita käytetään yli 10 asiakkaan tai osallistujan samanaikaiseen oleskeluun sekä alueellisesti tai toiminnallisesti rajattuihin ulkotiloihin, joita käytetään samanaikaisesti yli 50 asiakkaalle tai osallistujalle suunnattuun tarkoitukseen.
- Suositus, jonka mukaan yksityistilaisuuksissa noudatetaan vastaavia omaehtoisia rajoituksia kuin yleisötilaisuuksissa ja yleisissä kokouksissa.
- Suositukset ja edellytysten täyttyessä tartuntatautilain 58 d §:n mukaiset päätökset, joiden mukaan julkisten ja yksityisten yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettujen tilojen käyttö järjestetään siten, että asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien sekä seurueiden on tosiasiallisesti mahdollista välttää lähikontakti toisiinsa (vastuu: kunnat/aluehallintovirasto alueellaan). Päätökset kohdistuvat sisätiloihin, joita käytetään yli 10 asiakkaan tai osallistujan samanaikaiseen oleskeluun sekä alueellisesti tai toiminnallisesti rajattuihin ulkotiloihin, joita käytetään samanaikaisesti yli 50 asiakkaalle tai osallistujalle suunnattuun tarkoitukseen sekä tiloihin, joita käytetään liikunta- tai urheilutoimintaan ja huvi- ja virkistystoimintaan niiden asiakas- tai osallistujamäärästä riippumatta.
- Ryhmäharrastustoimintaa koskevat edellä mainittu tilojen turvalliseen käyttöön liittyvät suositukset lähikontaktien tosiasiallisesta välttämisestä. Mikäli tartuntatautilain 58 d §:n soveltamisedellytykset täyttyvät, voidaan ryhmäharrastustoiminnassa käytettävien tilojen käytölle asettaa päätöksellä samat velvoitteet. (vastuu: kunnat/aluehallintovirasto alueellaan).
- Korkeakoulujen oppilaitostiloja koskevat tilojen turvalliseen käyttöön liittyvät suositukset lähikontaktien tosiasiallisesta välttämisestä. Mikäli tartuntatautilain 58 d §:n soveltamisedellytykset täyttyvät, oppilaitostilojen käytölle voidaan asettaa tartuntatautilain 58 §:n

mukaisella päätöksellä samat velvoitteet.

- Suositukset ja edellytysten täyttyessä tartuntatautilain 58 f §:n mukaiset päätökset matkustajamäärän väliaikaisesta rajoittamisesta liikennevälineissä. (vastuu: kunnat/liikenne- ja viestintävirasto)

Epidemian leviämisvaiheen uhassa olevien kiihtymisvaiheen alueiden tulee ottaa jo ennakoivasti käyttöön leviämisvaiheen rajoitukset ja suositukset epidemian hillitsemiseksi.

Ministeriön suositukset perustason alueille

Epidemian perustasolla sosiaali- ja terveysministeriö suosittelee alueelle seuraavaa toimenpidekokonaisuutta:

- Epidemian aikana omaksutut käsi- ja hengitystiehygieniää, kasvomaskin käyttöä, sosiaalisia etäisyyksiä ja muiden huomioon ottamista koskevat käytännöt jatkuvat, myös julkisissa ja muissa yleisölle avoimissa tiloissa. (Vastuu: kunnat ja kuntayhtymät, THL) Tartuntatautilain 58 c ja e §:issä säädetään suoraan yleisistä, kaikki epidemiavaiheet kattavista turvallisuusvelvoitteista asiakas- ja osallistujatiloihin sekä liikenneasemille ja henkilöliikenteeseen. Kuntien tulee aktiivisesti viestiä näiden velvoitteiden sisällöstä ja valvoa niiden noudattamista.
- Suositukset väestölle sekä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajille riskiryhmien tehostetuksi suojaamiseksi (vastuu: kunnat)
- Suositukset ja omaehtoiset päätökset, joiden mukaan korkean tartuntariskin liikunta- ja urheilutoiminnan sekä huvi- ja virkistystoiminnan sisätiloissa ylläpidetään riittäviä etäisyyksiä (vastuu: kunnat)
- Suositukset, joiden mukaan yleisötilaisuuksia järjestettäessä asiakkailta ja toimintaan osallistuvilla on mahdollisuus ylläpitää riittäviä etäisyyksiä. Yleisötilaisuuksien järjestämistä koskevat tartuntatautilain 58 c §:ssä säädetty turvallisuusvelvoitteet.

Epidemian kiihtymisvaiheen uhassa olevien alueiden tulee ottaa lisäksi ja ennakoivasti käyttöön kiihtymisvaiheen rajoitukset ja suositukset epidemian hillitsemiseksi.

Rajoitusten käyttöönotto ja purkamisen arviointi ja toteutus

Alueellisilla, oikea-aikaisilla ja riittävän kattavilla toimilla sekä tehokkaalla testauksella ja tartunnan jäljityksellä voidaan hillitä epidemian leviämistä. Suositusten ja rajoitusten vaikutukset epidemiatilanteeseen ja etenkin sairaala- ja tehohoidon tarpeeseen tulee näkymään vasta muutaman viikon viiveellä. Kunkin alueen tilannetta arvioitaessa on merkitystä annettava myös ympäröivien alueiden tartuntatilanteelle sekä valtakunnalliselle epidemiatilanteelle.

Rajoitustoimenpiteitä ei saa purkaa ennaikaisesti, vaan suosituksia ja rajoituksia tulee lieventää harkiten, jotta uusia tartuntaryypäitä ei pääse syntymään. Lähtökohtana purkamisessa on, että määrättyistä rajoituksista luovuttaessa voimaan jäävistä pidetään kiinni ja terveysturvallisia toimintatapoja toteutetaan vastuullisesti. Kaikkien toimenpiteiden arvioinnissa ja niiden purkamista harkittaessa on otettava julkisen vallan velvollisuus estää epidemian leviämistä ja turvata terveydenhuollon toimintakapasiteetti. Rajoitustoimien toteuttamisen ja purkamisen päätösharkinnassa on ennakoitava toimenpidekokonaisuuden merkitystä ja vaikutuksia tilanteen

kehittyessä. Epidemian leviämisen ja sen estämisen sekä siinä tehtävien toimenpiteiden vaikuttavuuden sekä kokonaisuhyötyjen ja kustannusten seurannan perusteella viranomaisilla on velvollisuus ryhtyä perusoikeuksien turvaamiseksi tarvittaviin toimenpiteisiin. Toisaalta, toimenpiteiden välttämättömyyden poistuessa, tarpeettomia rajoituksia tulee purkaa tai muuttaa vähemmän oikeuksia ja toimintaa rajoittavaksi. Lähtökohtana voidaan pitää, että sekä nykyisten että uusien rajoitustoimien vaikutusten yhdenmukainen arviointi edellyttää toimenpiteestä riippuen vähintään kahden tai kolmen viikon seuranta-aikaa.

Toimenpidekokonaisuuden purkamisen ja purkamisen sisältö tulee perustaa monipuoliseen ja laajaan arviointiin purkamisen vaikutuksista sekä sen pohjalta huolellisesti suunniteltuun korvaavaan toimenpidekokonaisuuteen tai perusteltuun arvioon välittömän leviämisen uhan väistymisestä, jotta voidaan uudessa tilanteessa turvata epidemian leviämisen hillintä. Purkamisen vaikutuksia tulee seurata ja varautua toimimaan, mikäli vaikutukset poikkeavat ennakoidusta. Rajoitustoimien purkamisesta päätettäessä on suojeltava haavoittuvaisimpia ryhmiä ja vaiheistettava rajoitustoimien purkamisen siten, että niiden vaikutuksia epidemian etenemiseen on mahdollista seurata.

Purkamisessa on muutoinkin pyrittävä kiinnittämään harkinta niin rajoitusten perusoikeusvaikutuksiin kuin epidemiantorjunnan vaikuttavuuteen. Purkamisen tapahtuu pääsääntöisesti käänteisessä järjestyksessä niiden asettamiseen nähden, ottaen kuitenkin huomioon kertynyt tieto arvioidusta vaikuttavuudesta (epidemian kiihtymisen riskiä vähiten kasvattavat ensin) sekä rajoituksista syntyvien haittojen merkittävyys. Purkamisessa huomioidaan lasten ja nuoret ensin -periaate sekä hybridistrategian toimeen-panosuunnitelman yleiset periaatteet ja ohjeet. Huomiota tulee kiinnittää myös muiden sellaisten ryhmien tilanteeseen, joiden arvioidaan kärsineen rajoituksista eniten. Lisäksi purkamisessa pyritään etenemään nopeammin ulkotilojen osalta sekä sellaisten tilojen osalta, joissa tilaisuudet pystytään järjestämään terveysturvallisesti. Määrätyistä rajoituksista luovuttaessa voimaan jäävistä pidetään kiinni ja terveysturvallisia toimintatapoja toteutetaan vastuullisesti.

Kulloinkin käytettävät toimet valitaan kokonaišharkinnan perusteella siten, että epidemian hallinnassa saavutettava hyöty on mahdollisimman suuri suhteessa toimenpiteen aiheuttamiin sosiaalisiin ja taloudellisiin haittavaikutuksiin. Tämän seurannan ja kokonaisarvioinnin perusteella rajoitustoimia voidaan purkaa, pitää ennallaan tai palauttaa takaisin voimaan. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän toimintakyky varmistetaan käytettävissä olevin keinoin kaikissa olosuhteissa. Yksittäisten rajoitustoimien purkamista voidaan tukea muun muassa suosituksilla ja kohdennetuilla rajoituksilla, joilla estetään epidemian yltyminen rajoituksia purettaessa.

Perusteet ohjaustoimille

Tilannekuva

Suomessa on 26.5.2021 mennessä todettu yhteensä 91 964 koronavirustapausta. Muuntuneen koronaviruksen aiheuttamia tapauksia oli 26.5.2021 mennessä ilmoitettu THL:n tartuntatautirekisteriin yhteensä 7 624. Näistä 6 259 on ollut Britannian virusmuunnosta B.1.1.7, 1 296 Etelä-Afrikan virusmuunnosta B.1.351 ja 67 Intian virusmuunnosta B.1.617 ja sen jatkolinjoja.

Alueelliset erot taudin ilmaantuvuudessa ovat suuria, ja ilmaantuvuus on edelleen suurempaa maan etelä- ja lounaisosissa. Maaliskuun puolivälin jälkeen uusien tapausten määrä kääntyi Suomessa selvään laskuun ja epidemia rauhoittui. Viimeisten neljän viikon aikana myönteinen kehitys on kuitenkin pysähtynyt ja epidemiatilanne on uudelleen heikentynyt joillakin alueilla. Viimeisen 14 vuorokauden seurantajaksoilla ilmaantuvuus oli kasvanut 9/21 alueella verrattuna edelliseen seurantajaksoon.

Koronavirusrokotukset ovat edenneet hyvin kaikilla erityisvastuualueilla. Kaikista yli 16-vuotiaista noin 50 % on saanut yhden rokoteannoksen. Rokotteet suojaavat hyvin koronavirustautia ja sen vakavia muotoja vastaan, mutta rokote ei kuitenkaan täysin poista tartunnan saamisen ja tartuttamisen riskiä. Siksi on tärkeää, että myös rokotetut noudattavat käsi- ja hengitystiehygieniää, turvavälejä ja kasvomaskin käyttöä koskevia ohjeita viruksen leviämisen ehkäisemiseksi.

Sairaalahoidossa covid-19-tartunnan vuoksi hoidettavien potilaiden määrä pieneni huhti-toukokuun aikana, mutta potilasmäärissä on jälleen ollut huolestuttavaa nousua. Tehohoidossa olevien potilaiden määrä on pysynyt viime viikkoina suhteellisen vakaana. Alueelliset erot tehohoidon tarpeessa ovat suuria, ja etenkin HYKS:n erityisvastuualueen sairaaloissa tehohoidon tarvetta on edelleen paljon. Meneillään olevat väestön koronavirusrokotukset kuormittavat myös terveydenhuoltoa vielä useita kuukausia.

Käytössä olevat toimenpiteet, annetut suositukset ja rajoitukset sekä ravitsemisliikkeiden sulku ovat tuottaneet tulosta ja estäneet tartuntoja. Myönteinen kehitys ja tartuntojen väheneminen on kuitenkin pysähtynyt. Tämä osoittaa, että suosituksia ja rajoituksia tulee purkaa maltillisesti epidemiatilanteen hallitsemiseksi. Jos ihmisten väliset kontaktit lisääntyvät merkittävästi ja tartunnat pääsevät leviämään väestössä, voi tilanne nopeastikin jälleen heiketä.

Toimenpiteiden tavoitteet ja tarkoitus

Hybridistrategian tavoitteena on ollut epidemian hillintä, kunnes rokotusten avulla koronaepidemian vaikutukset vähenevät merkittävästi. Hallituksen toimien tavoite on ollut estää viruksen leviämistä yhteiskunnassa, turvata terveydenhuollon kantokyky ja suojella erityisesti riskiryhmiin kuuluvia ihmisiä. Jo tehdyillä rajoitustoimenpiteillä on ollut suotuisia vaikutuksia epidemian kehittymiseen Suomessa. On erittäin tärkeää, että kaikki toimivat edelleen vastuullisesti ja terveysturvallisesti, ja että voimassa olevia rajoituksia ja suosituksia noudatetaan.

Hybridistrategian toimintasuunnitelmalla ja siinä suositelluilla toimenpiteillä tuetaan alueellisia epidemian estämistoimia. Epidemiaa torjutaan tartuntatautilain nojalla ensisijaisesti paikallisin ja alueellisin toimenpitein. Toimenpiteiden tavoitteena on torjua epidemian kasvun uudelleen kiihtyminen ja saada lisää aikaa rokotusten ja vuodenaikavaihtelun yhteisvaikutukselle. Alueelliset toimenpiteet ovat avainasemassa tartuntojen leviämisen estämiseksi, jotta torjutaan tehokkaasti ja oikeasuhtaisesti epidemian uudelleenkihtyminen. Epidemiatilanteen heikentymiseen on reagoitava nopeasti ja ennakoivasti ottamalla käyttöön tehokkaita ja epidemiologisesti tarkoituksenmukaisia toimenpiteitä.

Jokaisella on oikeus elämään ja julkisen vallan on edistettävä väestön terveyttä (perustuslaki 7.1 § ja 19.3 §). Jokaisella on myös oikeus välttämättömään huolenpitoon sekä riittäviin sosiaali- ja terveyspalveluihin (perustuslaki 19.1 §). Myös Suomea sitovat kansainväliset ihmisoikeusvelvoitteet, erityisesti ihmisten oikeus elämään (Euroopan ihmisoikeussopimuksen 2 artikla), perustavat julkiselle vallalle toiminta- ja suojaamisvelvoitteen. Kansainvälisissä ihmisoikeussopimuksissa on turvattu myös oikeus terveyteen (esimerkiksi sosiaalisista, sivistyksellisistä ja taloudellisista oikeuksista tehdyn yleissopimuksen 12 artikla ja uudistetun Euroopan sosiaalisen peruskirjan 11 artikla). Julkisen vallan on turvattava muun muassa näiden perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen (perustuslaki 22 §). Julkisen vallan on siten turvattava hengen ja terveyden suojaaminen kaikin käytettävissä olevin tehokkain ja oikeasuhtaisin keinoin ja perustettava päätöksenteko parhaaseen saatavilla olevaan tietoon.

Näin ollen kaikkien toimenpiteiden arvioinnissa on otettava yhdenmukaisesti huomioon edellä todettu julkisen vallan velvollisuus estää epidemian leviämistä ja turvata terveydenhuollon toimintakapasiteetti. Tämän vuoksi päätösharkinnassa on ennakoitava toimenpidekokonaisuuden merkitystä ja vaikutuksia tilanteen kehittyessä. Epidemian leviämisen ja sen estämisen sekä siinä tehtävien toimenpiteiden vaikuttavuuden sekä kokonaishyötyjen ja kustannusten seurannan perusteella viranomaisilla on velvollisuus ryhtyä perusoikeuksien turvaamiseksi tarvittaviin toimenpiteisiin.

Toimenpiteiden vaikutuksista

Olennaista on, että epidemian kehittymistä ja rajoitusten muutosten vaikutuksia seurataan ja arvioidaan koko ajan, jotta rajoitusten ja suositusten purkamista voidaan tehdä hallitusti ja oikea-aikaisesti. Epävarman tilanteen ja epidemian luonteen vaikean ennustettavuuden vuoksi on mahdollista, että joillain alueilla rajoituksia joudutaan myös palauttamaan tai kiristämään uudelleen, mikäli epidemiatilanne heikkenee. On tärkeää, että myös viestinnässä kerrotaan rajoitusten purkamiseen liittyvät riskit, ja niiden mahdolliset vaikutukset aikatauluihin.

Rajoitusten hallittu purkaminen tarkoittaa vaiheistamista, tilanteen kehityksen säännöllistä ja huolellista seurantaa ja tarvittaessa myös perääntymistä purkamissuunnitelmista epidemiatilanteen muuttuessa. Jotta rajoituksia ja suosituksia voidaan hallitusti purkaa, tämä edellyttää kaikilta vastuunkantoa voimassaolevin rajoitusten ja erityisesti suositusten jatkuvasta noudattamisesta. Alueellisten ja paikallisten viranomaisten vastuulla on seurata tilannetta ja tehdä toimivaltansa puitteissa epidemiatilanteen mukaiset päätökset ennakoivasti ja riittävän laaja-alaisina sekä samoin purkaa rajoitukset toimivaltansa ja sovellettavan lainsäädännön mukaisesti silloin, kun niiden soveltamisen kriteerit eivät enää täyty. Ministeriö korostaa tilanteen tarkkaa ja monipuolista seurantaa alueilla ja ennakkollista reagoimista.

Voimassa olevat rajoitukset ja suositukset ovat kuormittaneet ja kuormittavat yhä yhteiskuntaa monin tavoin. Pitkään jatkunut epidemia on ollut haastava yhteiskunnalle sekä ihmisten jaksamiselle ja odotuksille. Epidemian rajoitustoimilla on hyötyjen ohella haitallisia sosiaalisia, yhteiskunnallisia ja taloudellisia vaikutuksia, joita voi olla vaikea erottaa epidemian itsensä vaikutuksista. Haitallisia vaikutuksia on pyritty lieventämään hallituksen päättämällä useilla tukitoimilla, joilla on autettu ihmisiä, yhteisöjä ja yrityksiä koronakriisin keskellä.

Kansliapäällikkö

Kirsi Varhila

Johtaja

Jaska Siikavirta

Jakelu

Kunnat, sairaanhoitopiirit ja sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistoiminta-alueet

Ahvenanmaan maakunta
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
Aluehallintovirastot
Valvira

Tiedoksi

Sosiaali- ja terveysministeri Pekonen
Perhe- ja peruspalveluministeri Kiuru
Valtiosihteeri Mäkipää
Valtiosihteeri Ruuth
Opetusministeri Saramo
Tiede- ja kulttuuriministeri Saarikko
Liikenne- ja viestintäministeri Harakka
Pääministerin erityisavustaja Haapajarvi
Kansliapäällikkö Lehikoinen
Valtioneuvoston kanslia
Valtiovarainministeriö/VKO
Oikeusministeriö
SM/poliisiosasto
Poliisihallitus
Liikenne- ja viestintävirasto